

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

**POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA ZA
NOTRANJSKO V POSTOJNI.**

Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren pe-
pust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Volilni shod v Bistrici.

Volilno gibanje je krepko zavelo po Notranjskem. Kmetje ilirsko-bistriškega okraja so prvi nastopili z večim shodom. Ker niso kmetje sami organizirani v društva in odbore, je posodilo „Slov. društvo“ ime. Tako je postala oficijelna sklicateljica shoda narodno-napredna stranka v Ljubljani. Udeležila se ga je tudi notranjska kmetška stranka, ker je povsem pravilno, da se na javnem shodu razmerje med narodno-napredno in med agrarno-stanovsko stranko pojasni. To se je tudi zgodilo na način, ki izključuje vsako nejasnost in ki enkrat za vselej pobija tiste očitke klerikalcev, ki bi radi kmetško stranko razglasili kot nekaj privesek narodno-napredne stranke: Potem ko je na shodu v burno odobranem govoru izjavil pooblaščenec izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke dr. Novak, da njegova stranka priznava opravičenost popolnoma samostojne politične organizacije kmetov, četudi se tedaj to zgodi izven narodno-napredne stranke, da temu gibanju nikakor ne nasprotuje, ampak ga celo pozdravlja, so zastopniki snujoče se kmetške stranke povdarili njeno neodvisnost in ob enem izrazili zadovoljstvo nad tem, da je narodno-napredna stranka tudi zanjo, ker na ta način je varovana kmetom samostojnost in se med strankama izključi konkurenčno tekmovanje, ker si delokroga ne nasprotujeta. Klerikalci bi seveda radi videli, da bi si stranki v nepremišljenem zavistnem stremljenju po trenutni strankarski moči skočili v lase. Tega veselja ne napravijo klerikalcem niti naprednjaki niti kmetje.

* * *

Ilirsko-bistriški shod je v vsakem oziru sijajno vspel. Zborovalna dvorana je bila tako natlačeno polna, da so morali stati poslušalci celo pred vratmi na hodniku. Zbralo se je 280 mož-volilcev, večina kmetov neomahljivih in samostojnih.

Shoda so se udeležili precej polnoštevilno ne le volilci bistriške, trnovske in jablanske občine, med nas so prihiteli tudi zavedni kmetje iz Matenje vasi, Orehka, Rakitnega, Koč in Prestranka; na shod je došlo tudi večje število Zagorcev in nekaj Knežanov. Z zadovoljstvom povdarjam, da so navzoči zborovalci sledili stvarnim in jedrnatim govorom s čimdalje večjim zanimanjem. Kmetje so mestoma dali duška tem izrazom z glasnim odobravanjem in burnim ploskanjem. Shod se je vršil v najlepšem redu in nobenega ni bilo, ki bi le najmanje skušal motiti shod.

Predsednik shoda je bil g. Rudolf Valenčič, posestnik in tovarnar iz Trnova-Bistrice. Predvsem pozdravi navzoče volilce, zlasti g. deželnega poslanca Fr. Arkot-a iz Postojne in g. dr. Novak-a iz Ljubljane. Posebno prisrčen pozdrav pa velja kmetom iz Matenje vasi, Orehka in Prestranka. Pri vseh stanovih opazamo — tako govori g. predsednik dalje — da se organizirajo, ker skupen nastop izda mnogo več kakor klic posameznika. V zadnjem času so se zboljšale plače duhovnikom in uradnikom; tega jim noben pravičen človek ne zavida, a nekaj je, kar sili človeka, da povzdigne svoj glas, to namreč, da se nobeden ne briga za kmeta. Zato so kmetje prišli do spoznanja, da si morajo sami pomagati. Ravno na Notranjskem so tla najugodnejša, da vzklije iz tega gibanja kmetov močna kmečka organizacija. — Kot podpredsednika izvolim g. J. Duriava, posestnika iz Matenje vasi. Po novem volilnem zakonu imenujem tudi reditelje, ki imajo skrbeti za red in mir med shodom.

Najprej je povzel besedo deželni poslanec Fran Arko, ki je v svojem govoru izjavil, da je z radostjo prišel na današnji važni shod, na katerem naj se pogovorimo o državnozbornski kandidaturi. Naš volilni okraj je pretežno poljedelski, zato je naravno in ne morejo drugi stanovi imeti nič proti temu, če izberemo kandidata iz kmetškega stanu. V nadaljnjem govoru

je našteval govornik naloge kmetskega poslanca. Povzdigi živinoreje kot glavne panoge kmetijstva mora predvsem posvetiti svojo delavnost. Skrbeti mu je za dobro plemensko živino, da tedaj vlada podpira občine, da dobé pod ugodnimi pogoji dobre bike-plemenjake, — da podpira osnivanje živinarskih zadrug. Da se pridela več krme, naj se uvedejo z državno podporo vzorna gnojišča, država naj kmeta podpira pri nakupu umetnih gnojil. Tudi za izboljšanje pašnikov se da obilo storiti z napravo hlevov in napajališč in umnim gnojenjem, kakor se to vidi n. pr. na Koroškem. Vlada naj bi večjo pozornost obrnila na sirarne, posebno v takih krajih, ki so od železnice oddaljene. Za take sirarne naj bi se napravile centralne kleti. Mlekarstvu in mlečni trgovini mora poskrbeti podpore in ugodnosti na železnici. — Z državno podporo naj se osnujejo drevesnice, sušilnice in se naj pospešuje dobro razpečavanje sadja. — Za povzdigo konjereje naj država ustanovi žrebetišča. Ravno ker nimamo na Notranjskem primernih pašnikov ozir. žrebetišč, v katere bi kmet v pašnem času dal žrebeta, zato konjereja ne napreduje. Omenja nadalje prašičereje, ki naj bi se pospešila tako, da bi ne bilo treba uvažati k nam tujih prašičev. Važen delokrog poslancu so melioracije, glede katerih je bila naša domovina dozdej prava pastorka države. Koliko let že čakamo na uravnavo Pivke! Izdatnejše

podpore smemo zahtevati za osuševanje travnikov. — Ljudje in živali še veliko trpe, ker manjka vode. Vodovodno vprašanje je eno najbolj perečih zadev. — Dobre prometne zveze bi pripomogle, da bi imeli gozdovi in svet sploh večjo vrednost. — Glede carinskih tarifov naj se postavi poslanec na strogo agrarno stališče in naj varuje domače izdelke tuje konkurence. — Delavcem se naj uvede zavarovanje na starost in onemoglost, stem bo pomagano tudi kmet-skim občinam, ki morajo sedaj skrbeti zanje, a nimajo dovolj sredstev za to breme.

Govoru posl. F. Arko-ta, v katerem je podrobno našteval kmetski gospodarski program, in ki ga vsled pomanjkanja prostora prinašamo le v kratkem izvlečku, je sledilo živahno odobravanje poslušalcev. (Konec prih.)

Politične vesti.

„Nova doba.“ Pod tem naslovom je začelo izhajati v Ljubljani dvakrat na teden glasilo nekaterih naprednih izobražencev, ki si žele globoke premembe vsega slovenskega javnega življenja. Dosedanje številke so prinesle sicer ne poljudne, a dobre članke, ki kažejo resno in temeljito umevanje obravnavanih vprašanj. Zato novi list lahko priporočimo vsakomur, ki se

Listek.

Kmečka vstaja.

Zgodovinska povest iz 16. stoletja. — Hrvaški spisal Avgust Šenoa.

(Dalje.)

„Prisegamo,“ zagrmí po dolini.

Tedaj skoči Vagič pred Gubca in vzdigne sabljo.

„Matija, bodi nam Kralj!“

„Molčite,“ zakliče Gubec, „ničem biti več kot svoboden. A spomnimo se kralja nebes!“ In skine kalpak in poklekne; — za njim pokleknejo kapetani in ves narod. Gubec moli.

„Bože pravični! Bože milostivi! Evo na trdi zemlji kleče tvoji ubogi otroci. Iz globokega srca ti kličemo: Usmili se, osvobodi nas! Odprto je pred Tabo naše srce, Ti vidiš, da smo pravični. Osvobodi nas Amen!“

„Amen“, zamrmrajo vsi, „Amen“, zašepečejo ustne Janine, ki je klečala pred cerkvenimi vratmi in zrla v Gubca.

Na vshodu počí puška. Po vrhovih pa zablisne orožje gosposke vojske.

„Na noge bratje: Gospoda gre. Dobrodošla. Za staro pravdo, za sveto svobodo v imenu božjem.“

* * *

Od Jakobovega se glasi čuden šum, kakor morje. Kakor črn zmaj se bliža po snegu. Prvi so pri Sv. Petru banski huzarji. Počasi jašejo. Sedaj so v dolini pod

strmim bregom. Ena, dve, tri zaplaniti iz kleti in dva, trije konjiki se zvale v sneg. A večja četa se bliža. Izza žive meje do kleti pomole kmetske kučme. „Ogenj“, ukaže Pasanec in svinčena toča vrže huzarje raz konj. Boben zadoni. Pešci gredo. Pojavi se krepka četa sivih hajdukov. Prve so kmalu požele kmetske puške. Juriš! zakriči poročnik vojakom in pešci začno lezti v hrib; a drug za drugim se zatrklja obstreljen nizdol. Juriš! kliče poročnik in se zgrudi ranjen. Z nova naskočijo. Vse je tiho. Há, menda ti vrangi nimajo več smodnika. Vojaki hite nad hišico, razbijejo vrata, kmetje beže. Iz kleti se dobro strelja. Kar zablisne orjaški plamen, klet vsa polno vojakov zleti v zrak, kakor dež padajo roke, noge na krvavi sneg. Strah in jeza popadeta vojsko. Naprej! zahrešči Alapič, ki je prijahal do prvih čet. Kot črna reka so se razlile čete po bregih, konjiki pa so napredovali po cestah. Že je došla vsa armada do početka topliške doline. Tedaj Alapič zakliče, da se naj vsi ustavijo. Treba biti opreznim! „Gospoda“, reče, prosim, „pazite na čete, da se ne osramotimo, kmetje so besni in dobro oboroženi. Pešci bodo stopali v sredi, konjiki pa bodo napadali s strani. Sedaj pa naj vojska dve uri počiva. Postavite prednje straže.“

* * *

Bilo je krog 9. ure dopoldan, ko so bobni zaropotali in trobente zapele. Alapičev trobec zatrobi, a za njim vsi trobentači, zastavonoša dvigne bansko zastavo. Naprej, zaukaže Alapič. Armada se je širila preteč zagrabití Vagiča. Že začno pokati puške pred-

želi seznaniti povsem objektivno z vsemi strujami v slovenskem političnem življenju.

Deželni zbori bodo porabili redki čas zasedanja, da izvrše kaj koristnega za svoje dežele. V štajarskem deželnem zboru je bil v odseke voljen po 1 Slovenec. Tržaški Slovenci se odločno upirajo uveljavljenju novega volilnega reda.

Maloruski dijaki so na večne krivice, ki jim jih delajo Poljaki na vseučilišču v Lvovu, slednjič odgovorili s silo. Razbili so na vseučilišču, kar jim je prišlo pod roke. Zato jih je začela preganjati sodnija. Nad sto dijakov so zaprli. Ker se je zasliševanje vršilo silno počasno in so bili že 14 dni v zaporu, so sklenili dijaki toliko časa stradati in odklanjati hrano, da jih izpuste. In dosegli so svoj namen. Vsa javnost se je zavzela za dijake in kmalu so bili prosti. Vprašanje samostojnega maloruskega vseučilišča je stem storilo zopet krepek korak k vspehu.

Izid ruskih volitev je za vlado neugoden. Izvoljeni so svobodomiselci in revolucionarji.

Domače vesti.

Občinske volitve v Postojni so spravile Slovenčevega postojnskega sotrudnika ob pamet. Nekateri trdijo, da mu je tako prišlo vsled padca. Je že mogoče.

njih straž. Skoz grmovje in trnje poleti gospod Arbanas s Turopoljci, da prime Vagiča z desne. Izza obkopov so mu kmetje redčili čete. Hujše so naskočili na drugi strani banski huzarji, razgnali kmetske konjike. Vagič se umika nagleje in nagleje v ožino doline. Huzarji so že blizu, ta hip obrnejo vsi puške nanje, Pozebec pa strelja iz topov med nje. Kakor snopje padajo, a sekajo naprej; pred njimi poveljnik Plovdin. Udrite kmetske pse! Pohite nad Vagiča. A novi prasket iz kmetskih pušk razžene četo, sam Plovdin pade in njegova konjica ga pohodi. Kmetje udarijo še hujše, ko vidijo, kakó je pal kapetan. Tedaj prihiti Alapič. Oko mu plamti, ustnice drhte; bansko zastavo iztrga zastavonoši: „Naprej, udri! Sramota. Teh razbojnikov se bojite, teh sužnje, naprej Uskoki.“

Že vrši bitka po vsem prostranem polji. Topovi prizadevajo kmetom sila škode. Najhujši je boj ob cerkvi, kjer stojita Gubec in Mogaič. Za staro pravdo! ori se vojvodin glas. Kakor risi planejo Stubičani na vojake. Sekira blišči, puška grmi; Gubčevo oko siplje strele, njegov buzdovan bije, a poleg njega seka Mogaič kakor angelj smrti. Četa od hajdukov je popolnoma obkoljena od kmetov. A hoče se presekati. „Razmečite kmetski plevel“, kriči poveljnik, a Mogaičev samokres ga zvrne s konja. Vsa vojska pritisne na stubiški obkop. Smrt kraljuje. Sekira kolje glavo, nož para rebra. Prvi uskok pripleza na obkop. A ta hip ga že strmoglavijo. A pripleza drugi, tretji. Topovi utihnejo. Oj! Vojska je na okopu. Kmetje beže, mečejo orožje

Brez dvojbe se pa možu hudo blede in to je toliko olajševalna okoliščina, da ga bomo kot takega presojali. Le poslušajte ljudje božji, kaj ta mož piše. „Slovenca“ imenuje smetišnico zato, ker je objavil stvarni in popolnoma resnični popravek poslanca Fr. Arkota. Laži, ki jih trosi v eni zadnjih številkih „Slovenca“ njegov sotrudnik, spadajo res le v smetišnico. Pa kaj bi se s takimi ljudmi še nadalje bavili, res ni vredno.

Okrožno bolnico v Postojni se bo vsled sklepa zdravstvenega okrožja razširilo za toliko, kolikor je potreba, da bo dobila od c. kr. deželne vlade pravico javnosti.

Kmetje! Pripravite se, agitujte vsi, pridite vsi na veliki shod »Notranjske kmetske stranke« v Št. Petru, ki se vrši v nedeljo, 17. marca t. l.

„Notranjska kmetska stranka“ hudo vznemirja klerikalce. Če so šli pristaši kmetske stranke na bistriški shod, ki mu je slučajno — ne da bi za to vedeli — ime dalo „Slovensko društvo“, je to zanj že „dokaz“, da so snovatelji te stranke „liberalci“. Klerikalcem povemo, da znamo priti enkrat tudi na kak shod, ki ga skliče „S. L. S.“, pa ne vemo, če nas boste — kar bi bilo dosledno — proglasili za „klerikalce“, pravijo celo, da vam ne bi bilo čisto prav, če bi prišli. Somišljeniki, ne pozabite noč in dan povdarjati, da snujete od narodno-

stran. Lepoič, ta črna podla duša, je zaklical iz strahu: bežimo. Ubije naj ga bog.

Zmaga! viče Alapič. Kakor široka reka se zavali vojska preko obkopa. Nato se širi na obe strani. Le tu in tam se kmetje še krepko vstavljajo. Zrinski konjiki so neko četo že dvakrat brez uspeha naskočili. Navale v tretje. Plantečega pogleda kliče Mogaič: „Bratje, ne vdajmo se“, prebode častnika, a padajoč izpali ranjenec samokres in pogodi junaka v srce. Mogaič se zgrudi. Stubičani vsi besni odbijejo tudi ta napad. Gubec vzdigne bledega, ranjenega mladeniča, spodbode konja in zakliče Pasancu: „Drži se, takoj se povrnem.“

Gubec odnese Mogaiča v cerkvico. A Jane ni tam. Položi ga na zemljo in odgrne prsa. Rdeča kri teče junaku iz srca. „Peče, peče“, zašepeče ranjenec.

„Čakaj, sinko“, vzdihne vojvoda, „da Ti zavijem rano.“

„Pusti, naj teče kri, za to ni več leka“, se nasmehe Juri, naj teče. „A kje je moja Jana“, vzdigne glavo.

„Ne vem, ne vem sinko“, reče Matija.

„Ah poljubi jo zame. Pazi nanjo! Prosim Te. O Lepoič. Ali čuješ? Še se bijejo.“

„Še, a to je zadnji vzdih naše svobode.“ „Zakaj, oh zakaj — ujec — peče — —“, mladenič se strese, stisne Gubcu roko. Mrtev je.

(Dalje prihodnjič.)

napredne in od klerikalne stranke v vsakem oziru neodvisno agrarno stranko!

Pod klopjo. Dne 27. t. m. se je vršila kazenska razprava pri okrajni sodnji v Ilirski Bistrici. Tožen je bil znani klerikalni agitator iz Zgornj. Zemona Janez Gržina. Obdolžil je svojega sosedu, naprednega kmeta krive prisege, ker ni hotel napeljati vode na njegov mlin. Razun stroškov in odškodnine je moral toženi plačati 10 K za Ciril-Metodovo družbo, da se je izognil obsodbi. — Kadar pride čas dokazati komu krivdo, zbeže v koruzo, drugače pa ti hinavci blatijo pošteno ime svojega bližnjega.

V Bitinjah pri Premu se vrši v nedeljo, 3. marca popoldne volilni shod pri „Klobučarju“. Sklicatelj je „Politično in gospodarsko društvo za Notranjsko“.

„**Narodno izobraževalno društvo.**“ v Črnem vrhu je priredilo v nedeljo, 24. februarja javno predavanje. Došel je g. c. kr. okr. živinozdravnik Majdič iz Logatca, ki je govoril o raznih pasmah goveje živine, o njih lastnostih, o podedovanju in o porodništvu. Ljudstvo, ki je napolnilo obširno dvorano Gasilnega doma skoraj do zadnjega kotička, je z vidnim zanimanjem sledilo g. govorniku, čigar predavanje je bilo resnično zanimivo. — Prihodnji mesec priredi društvo, če bo le mogoče zopet zanimivo javno predavanje, nakar že danes opozarjamo! — V februarju je bil v Črnem vrhu dr. Krek iz Ljubljane. Ponujal je za kandidata za državni zbor sebe ali pa Gostinčarja tistega pometača iz Ljubljane, ki bi najraje vse črne hlače oblizal. Na shodu je grozno samega sebe hvalil. Rekel je tudi pri neki priliki da se bolj razume na bike kot ravnatelj Kmetijske družbe g. Pirc. Razodel je, da je državnozbornski mandat naših okrajev za klerikalce na „vagelci“. — Črnovrščici obče mislijo, da bi moral biti njih poslanec mož iz kmetijskih vrst, pa naj je že te ali one stranke, ne pa kak duhovnik ali advokat, ki vedno in povsod na svoj žep gleda. — Trebčani spadajo pravzaprav k Črnem vrhu, vendar jih načrt vodovoda prav nič ne upošteva. Seveda se od Črnovrščev pravzaprav ne more zahtevati, da bi plačevali cevi za precej oddaljeno trebško vas. Vendar bi bilo prav, da se z ozirom na nas Zadložane, ki imamo ob suši do Trešč bližjo pot še kaj pametnega ukrene pri kolavdaciji. Kakor slišimo sta bila Balantinov in Markov gospodar v tej zadevi v Ljubljani. Trebčani po večini sicer nočejo nič kaj politično samostojno nastopati, v največjo srečo si štejejo, če morejo plaziti okoli duhovnikov, vendar srčno želimo, da bi se njih vodovodna zadeva ugodno rešila, ker v gospodarskih rečeh ne poznamo strankarstva.

Zadložan.

Most pri Velikem Otoku bo občina postojnska pričela graditi takoj spomladi. Delo se bo izvršilo po načrtu, ki je bil napravljen za novo cesto Postojna-Bukovje.

Pasja steklina se vedno pojavlja. Dne 15. februarja je priteknel stekline sumljiv pes k žrebetišču na Prestranek, kjer so ga ubili. Uradno se je dokazalo, da je bil res stekel. Od kod se je pes priklatil se ne

ve in dobro bi bilo, ako bi se dognalo od kod in čegav je bil. Pes je bil kratke dlake, srednje velikosti, bel, rumenolisast, glava rumenkaste barve z belo liso sredi čela.

Pasji kontumac je c. kr. okrajno glavarstvo postojnsko podaljšalo do konci majnika 1907 in sicer za občino Slavino in St. Peter in po vaseh Rakulik, Črnelice, Sajeveče, Dilce, Hruševje in Slavinje v hrenoviški občini.

Sreča v nesreči Franc Pavčič, 7 leten deček iz Vel. Otoka se je drsal na majhnih saneh na hribcu nad vaškim vodnjakom. Sani so mu zdrsnile čez rob, da je padel naravnost v vodnjak. Matija Černjač iz Vel. Otoka in Fran Miklavčič iz Zagona sta ga potegnili iz vodnjaka k sreči še pravočasno.

Saje so se vnele v dimniku v šoli, Dolenjavo pri Senožečah dne 20. februarja ob 7. uri zvečer. Pretila je nevarnost sosednim, s slamo kritim poslopjem. Krivda zadene dimnikarja, ki je ometal dimnike isti dan zjutraj.

Stekel pes. V ponedeljek, 18. t. m. se je v Bistrico priklatil stekel pes ter je vgriznil učenko I. Margon, dalje Antona Wohlabskyja in Frana Mohoriča. Prva dva so oddali v Pasterjev zavod na Dunaj. Pes je bežal odtod v Trnovo, kjer ga je 14letni Jožef Benigar iz Trnova — kojega je tudi napadel — z gnojnimi vilami prebodel.

Stekline sumljiv pes je ugriznil g. Ivana Brgoč, posestnika in trgovca v Kleniku pri St. Petru. Odpeljal se je v Pasterjev zavod na Dunaj.

Ponesrečila sta v premogokopu v Thomas Bo v Severni Ameriki dne 4. februarja brata Jožef in Janez Bizjak iz Hrašč pri Postojni in Franc Šabec iz Trnja pri Št. Petru. Jožef Bizjak in Franc Šabec sta bila oženjena. Prvi je pustil ženo in 3 nepreskrbljene otroke drugi pa ženo in 6 nepreskrbljenih otrok. Oba sta bila komaj pol leta v Ameriki.

Popravek. Sklicujoč se na paragraf 19. tiskovnega zakona z dne 17. decembra 1862 drž. zak. št. 6 ex 1863 zahtevam z ozirom na dnevno vest, objavljeno pod zaglavjem „iz Hotédršice“ v števil. 7. Vašega lista, da sprejmete v zakonitem roku na istem mestu in z istimi črkami nastopni stvarni popravek: 1. Ni res, da sem rekel, da bom oddal letos vse sedeže na dražbo, res pa je, da sem rekel, da se bodo sedeži brez lastninske pravice oddajali na dražbi po smrti dotičnega. 2. Ni res, da sem hotel, da bi se sedeži vsacih 20 let licitirali, res pa je, da kaj tacega zahtevati ne morem, ker se sedeži oddajajo dosmrtno. 3. Ni res, da bi darovali kmetje les za cerkvene sedeže, ker ga tudi kmetje niso imeli, res pa je, da je ves les za cerkev daroval knez Windischgrätz. 4. Ni res, da je vsaka oseba vložila še 2 gld. in da bi se napravila kakošna pogodba, res pa je, da se v tem obziru trditve kmetov ne vjemajo in da pogodbe ni najti. — V Hotédršici, dne 18. svečana 1907. Alojzij Jarec, župnik.

Narodno gospodarstvo.

Trimesečen mlekarški tečaj priredi c. kr. kmetijska družba kranjska dogovorno s kranjskim deželnim odborom na Vrhniki, in sicer od dne 1. aprila do 30. junija t. l. Tečaj bo teoretično-praktičen ter se bo poleg spoznavanja, preiskovanja in ravnanja z mlekom poučevalo poglobitno o izdelovanju presnega masla in sira. Nadalje se bo vršil tudi pouk o mlekarški kemiji in bakteriologiji ter se bo poučevalo o oskrbovanju in krmi molzne živine, o kužnih boleznih ter o mlekarškem knjigovodstvu in računstvu. Pri praktičnem pouku se bo oziralo na vse načine ravnanja z mlekom in poleg tega tudi na oskrbovanje mlekarških strojev in tudi parnih kotlov. V tečaj, ki bo brezplačen, se sprejme le 12 udeležencev, ki dobe brezplačno stanovanje. Za hrano bo moral vsak udeleženec sam skrbeti. Nekaterim nepremožnim udeležencem bo mogoče dati podpore iz državnega, oziroma deželnega prispevka. Prošnje za sprejem je poslati do 20. marca t. l. na podpisani odbor. Prednost za sprejem imajo tisti, ki so že v kakšni mlekarni delali, oziroma tisti, ki jih pošljejo učiti mlekarške zadruga. Po končanem tečaju se morajo udeleženci podvreči izpitu ter dobe o njem spričalo, ki jih usposobi za voditelje mlekarne. — Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske. V Ljubljani 28. februarja 1907.

Štiridneven poučni tečaj o kmetijstvu priredi c. kr. kmetijska družba kranjska od 4. do 7. marca t. l. v Gorjah na Gorenjskem. Spored predavanjem bo naslednji: Gustav Pirc, ravnatelj c. kr. kmetijske družbe bo učil naslednje predmete: Kaj je kmetijstvo? Vednostna podlaga kmetijstvu. Redilne snovi v zemlji in v krmi. Gnoj in gnojenje. Prosti razgovori. — J. Legvart, deželni mlekarški nadzornik, bo učil naslednje predmete: Živinoreja in temeljni pogoji njenega uspevanja. Plemenjenje, oskrbovanje in krmljenje govedi. Vzgoja in poraba govedi. Razkazovanje hlevov in nasveti za njih zboljšanje. Obdelovanje travnikov. Prosti razgovori. — Francišek Gombač, deželni vinarski komisar, bo učil naslednje predmete: Vzgoja in oskrbovanje sadnega drevja, bolezni sadnega drevja. Umna poraba sadja itd. — J. Legvart, deželni mlekarški nadzornik, bo učil še naslednje predmete: Pravilna molža. Prasičja reja. Mlekarstvo. Perutninarstvo. Razkazovanje v svinjakih, v mlekarni itd. Prosti razgovori. — Josip Stegu, c. kr. okrajni živinozdravnik, bo učil naslednje predmete: Zdravstvo živine. Prva pomoč pri živinskih boleznih. Pomoč pri porodih. Praktične vaje na živini. Prosti razgovori.

Mlekarški in perutninarski tečaj za gospodinje ali njih hčere priredi c. kr. kmet. družba kranjska od 20. do 23. marca t. l. na družbeni gospodinjski šoli v Ljubljani, v Marijanišču na Poljanski cesti. V tečaj, ki bo brezplačen, se sprejme omejeno število gojenk, ki bodo morale za hrano in stanovanje same skrbeti. Za sprejem se je zglasiti do 10. marca t. l. Poblize glej „Kmetovalca“.

Mlekarjem v premislek priobčimo na izrecno željo sledeči dopis: Že večkrat sem se prepričal, da sir iz naših mlekarne daleč zaostaja za švicarskim, ne le kar se tiče okusa, temveč tudi glede maščobe, katere je deloma malo deloma prav nič v njem. In za tak sir, ki je bolj kavčuku kakor siru podoben, se mora v naših trgovinah plačevati po 2 K *kg*. Mlekarne dobijo mleko po 10—12 h liter od udov, poštnine z daljne Švice ni treba plačati, in vendar morajo tudi udje mlekarne tak sir, ki bi bil z 80 vin. za *kg* preplačan, mlekarne po 1 K 60 h *kg* plačevati! Ker so skoraj vse mlekarne pod nadzorstvom sl. c. kr. kmetijske družbe kranjske, bi bilo prav, ako bi ta po svojih zvedencih dala pregledati, kar se tiče sira, kakšno mleko se zasiri in po čem se sir prodaja, ker to ni prav, da se mora tako blago tako drago plačevati.

O zgodnji paši na travnikih. Zgodnja paša, kakor je v navadi v nekaterih krajih, izda malo. Ker se vse omuli in obje, škoduje travniškim rastlinam. Zato naj se skuša pridelati več krme, da ne bo treba iskati zgodnje paše po košenicah.

Izboljševanje opešanih travnikov je mogoče z gnojenjem in skrbnim obdelavanjem. Na opešanih travnikih in sicer najbolj na krajih, kjer je ruša močno oslabela, treba je nasejati dobrega travnega in detelnega semena.

Seneni drobir ali sempir je zanič. Preiskavanja so dognala, da je v njem le prav malo dobrega semena (komaj za eno desetino), največ je v njem senenih mrvic. Kdor seje sempir, bo dobil dosti plevela, pa malo trave.

Pri semenu štediti je slabo. Večji stroški za večjo množino boljšega semena se izplačajo.

Starih deteljišč ne smemo puščati za travnike. Najslabša trava se pokaže po lucerni. V take travnike se vgnezdi mnogo plevela n. pr. regrata. Najboljše je obdelati stara deteljišča za njive.

Krtine, seveda le poravnane (z železnimi grabljami ali z brano), niso slabe za travnik, ker je v njih rahla prst, ki je pozimi prezebla. Ta prst je rodovitna. Krtov ne smemo preganjati, ker so koristni; hranijo se z bramorji in drugimi škodljivimi žuželkami a ne s koreninami, kakor mislijo nevedneži.

Jarke, skopane poleg njiv in travnikov, za osuševanje ali namakanje je treba spomladi očistiti, da se ne vstavlja na njih voda.

Travniške brane bi ne smeli pogrešati nikoder, kjer je veliko mahu, kjer je zemlja težka, ruša pa gosta.

Sadno drevje, poškodovano od zajcev, se popravi le, če skorja ni oglodana krog in krog debela, tudi, če je rana preširoka, drevo težko ozdravi. Poškodovana mesta je treba z ostrim nožem gladko obrezati. Zamažejo se rane z gosto zmesjo iz ilovice in kravjeka ter se ovijejo z močno cunjjo.

Redilna in zdravilna moč medu je vedno bolj pripoznana. Žlica medu ima več redilne vrednosti

kot jajce ali $\frac{1}{4}$ litra mleka. Med ima mnogo železa v sebi, zato ga nekateri zdravniki priporočajo proti bleđici. Med je posebno pripravno zdravilo za otroke in mlade deklice.

Po svetu.

Nesreča na morju. Pri vasi Hok van Holand v Severnem morju se je potopil parnik „Berlin“. Mrtvih je krog 120 ljudi, med njimi tudi krmilar, ki je najbrže kriv nesreče. Med potopljenimi je mož, kateremu je bolna žena izročila svojega sinčka, da ga popelje k očetu. Morje ga je že priplavilo na breg. Solze nam stopijo v oči: Mrlič je namreč oklepil s trdimi rokami varovanca. Drug gospod je potoval na sestrično svatbo, in zopet drugi k staremu očetu. Na ladji je bila večja družba pevcev in pevk, ki so peli v Londonu, potem poslanik angleškega kralja Edvarda in kupčevalca z dijamanti. Za dijamanti, ki so vredni 19 milijonov kron človeštvo pač ne bo žalovalo, pisma angleškega kralja pa so že najdena in perziski šah jih bo malo pozneje čital. Najbolj se nam smilijo pevci. Njih veseli poklic je v največjem nasprotju s tužno smrtjo v valovih. Slučaj je, da so potopljeni samo bolj revni pevci, ki so se kakor hitro mogoče odpeljali zaradi varčnosti v dom. Skazalo se je pri njih zopet, da je za revnega vožnja dostikrat najdražja. Pri ti nesreči so se skazali nekateri možje za junake. En del ladje je še molel iz morja in na tem delu je stalo nekaj ljudi in prosilo z vzdignjenimi rokami za rešitev. Njih obupni klici so se slišali do obrežja. Bil pa je tak vihar, sneg, taki valovi, da 34 ur nikakor ni bilo mogoče priti tjakaj. Čakalo je na parniku 25 oseb rešitve, 10 izmed njih pa je umrlo gladu in mraza. Delili so si zadnje ostanke živeža, ker so bili pomankljivo oblečeni so tiščali skupaj, vendar jih je 10 umrlo in jih je morje odplavilo pred očmi ostalih. Mornarji, ki so rešili ostalih 15 ljudi so se izpostavili smrtni nevarnosti in so občudovanja vredni. Ostro kaznen pa zaslužijo roparji, ki so nekaterim priplavljenim mrličem odvzeli denar in prstane, kar se pozna, ker so prsti mrličev zaliti. Zdaj pomaga policiji vojaštvo varovati obrežje.

Enako delo, enako plačilo? Dne 15. februarja tega leta se je vršila na Hrvatskem konferenca zastopnikov dežele in visoke vlade, na katerej se je pretresala uredba učiteljskih plač. V konferenci so sklenili, da se samo oženjenim učiteljem poviša plača za 400 kron, katere se računajo tudi v pokojnino. Res zanimivo, da je genijalna ideja, ki so jo rodili naši klerikalci ob zvišanji kranjskih učiteljskih plač, našla zdaj tudi na Hrvatskem pristaše!

Dolgovi vojvode. Dne 30. januarja je umrl v Parizu vojvoda Berghes v starosti 57 let. Pred dvajsetimi leti je bil poslanik na Dunaju ter je po desetletnem bivanju tu zapustil več milijonov krono dolga. Mati vojvode, ki je imela velikansko premoženje, ga je prisilila, da se je preselil v Ameriko, kjer je živel več

let, pozneje se je vrnil domu. Ko je mati umrla, so upniki zahtevali denar, niso pa dobili mnogo, ker je mati le del svojega premoženja pustila upnikom, vse drugo pa določila v uporabo sinu. Začele so se pravde z upniki, ki so trajale že štiri leta, nekateri so se pobotali z vojvodo, drugi pa so raje čakali na njegovo smrt. Ta ga je dohitela nepričakovano hitro in upniki bodo prišli do svojega denarja. Tudi oni prijatelji vojvode, ki so mu na Dunaji posojevali denar in, ki se že niso zmenili več zanj, ker so menili, da je izgubljen, bodo zopet dobili svoj denar.

Drago jajce. Ravnatelj zoologičnega muzeja profesor Rehenow ima jajce izumrle ptičje vrste Epiornis. Za to jajce je dal ravno 2400 kron, ne več, ne manj. Lupina jajca je bela ko sneg ter drži 6 litrov in pol, toliko kot 150 kokošnjih jajec.

Žrtve dela v Ameriki. V Zjedinjenih državah ponesreči se vsako leto 550.000 delavcev pri raznovrstnih industrijalnih podjetjih. Čim bolj raste hitrost ameriških železnic, tem bolj se množi število žrtev, čim bolj napreduje rudarska industrija, tem več je žrtev. V ameriških tovarnah in livarnah za železo je bilo ubitih ali pohabljenih za vse življenje 225.000 ljudi. Na železnicah propade 94.000 ljudi; v rudnikih 12.000, pri poljedelskih opravilih je 9000 žrtev in pri ostalih opravilih pri zidanju hiš, kanalov, prekopov, tunelov so dosegle žrtve število 235.000. Od ponesrečenih je 15% ubitih na mestu dela. Število za delo nesposobnih znaša danes v Zjedinjenih državah 10 milijonov. Med ponesrečenci je ogromna večina Evropskih izseljencev. Krvava statistika, ki tudi govori o orjaškem napredku industrije in o moči kapitala!

V mlinsko kolo zamotala. Mlinar Glinar v Gorenji Avstriji je šel gledat, ali sta njegova hlapca vže očistila mlinsko kolo od ledu. Ko je prišel tja, je ugledal oba hlapca mrtva v vodi. Mlinsko kolo jih je stlačilo.

Pri plesu umrl. V mestu na Češkem je padel 58 leten tovarniški delavec pri plesu od kapi zadet in kmalu potem umrl.

70 let učitelj. Pač redko starost je doživel učitelj Rusi v Švici. Star je 101 leto in je 70 let izvrševal svoj lepi in težki poklic.

Po nedolžnem obsojena. Samostanska prednica Elza plem. Hajsler je bila obsojena na 6 letno ječo, češ da je zastrupila svojo deklo. Zaprta je bila 2 $\frac{1}{2}$ leti, ko se je skazalo, da je nedolžna. Bavarsko justično ministerstvo ji je priznalo 4450 mark kapitala in 114 mark mesečne plače do smrti kot odškodnino.

Deklica za 70 kron. V Budapešti so aretovali policaji že znanega hišnika Kisa, ki je 19 letni deklici obljubil zakon in jo zapeljal. Dva dni jo je imel pri sebi, potem pa jo je prodal v Kaposvar v javno hišo, češ da bo tam služila. Dekle je spoznala, kje je in ga naznanila policiji. Posestnica tolerantne hiše je izjavila, da je dala Kisu za deklo 70 K.

Za kratek čas.

Dober glas. Soprog: „Dragica, o nenavzočih smemo vedno le najboljše govoriti!“ Soproga: „Saj je to, kar sem Ti pravila, še najboljše, kar vem o tej ženski.“

Pri telovadbi. Učitelj: „Kaj pa ti Matijček mahaš še z rokama naprej, ali nisi slišal, da sem rekel „stoj!“ Matijček: „Gospod učitelj, to sem naredil le za nameček.“

Pri pogrebu. Mati: „Pa, Nežika, k pogrebu vendar ne boš pokrila novo, rdečo svileno ruto, to se ne spodobi?“ Nežika: „Oh mati, če je ne smem pokriti, me pa ves pogreb več ne veseli.“

Olajševalno. Sodnik tatu: Torej vi ste se udeleževali pri tatvini? Tat: „Ne, gospod sodnik, jaz sem samo svetil.“

Čudno. Pisar: „Gospod doktor, prosim dajte mi nekoliko na mojo plačo naprej. Rad bi si kupil kaj jesti.“ Odvetnik: „No, no, to je pa čudno, saj sem vas vendar ravno pred nekaj dnevi videl še jesti!“

Tržne cene v Ljubljani.

Semena:			
Domača detelja	od K 110.—	do K 114.—	} Za 100 kilogramov.
Lucerna	> > 270.—	> > 276.—	
Laneno seme	> > 26.—	> > 27.—	
Fižol:			
Rudeči ribniški	> > 22.—	> > 23.—	} Za 100 kilogramov.
Prepeličar	> > 18.—	> > 19.—	
Žito:			
Pšenica	> > 16.—	> > —.—	} Za 100 kilogramov.
Rž	> > 14.40	> > —.—	
Ječmen	> > 14.80	> > —.—	
Oves	> > 17.—	> > —.—	
Ajda	> > 17.—	> > —.—	
Kože:			
Goveje z rogmi vred	> > 110.—	> > 112.—	} Za par.
Telečje	> > 150.—	> > —.—	
Svinjske	> > 100.—	> > —.—	
Lisičje	> > 14.—	> > 16.—	
Kunine (belice)	> > 42.—	> > 48.—	
> (rumenice)	> > 55.—	> > 66.—	
Dihurjeve	> > 6.—	> > 6.50	
Vidrne	> > 24.—	> > 28.—	

Izjava.

Izjavljam, da sem g. Antona Dietricha, trgovca in trškega oskrbnika na časti užalil, ker sem mu v dopisih očital dejanja, katerih on ni bil kriv. Sprevidel sem, da so ga njegovi osebni nasprotniki hudo obrekovali in mu hoteli poštenje krasti. Obžalujem gosp. Antonu Dietrichu storjeno krivico.

Postojna, 27. februarja 1907.

Fran Tichy.

Loterijske številke.

Dunaj, 23. februarja 87 40 6 9 73
Brno, 27. februarja 34 80 56 85 13

Jeden milijon

triletnih sadik

ima naprodaj

Josip Dekleva v Postojni.

Oves semenski „Willkomm“

dobi se od 100 kg dalje po 26 kron prosto Ljubljana. Trgovci dobe znižane cene.

M. Lavrenčič, Šiška pri Ljubljani.

MOTOR

skoraj nov in malo rabljen **se ceno prodaja.** Vpraša naj se pri g. Antonu Drogenik v Postojni.

Na prodaj je

== hiša št. 15 v Zalogu pri Postojni ==

z vrtom, travniki, poljem in gozdom vred. — Kupci naj se oglase pri lastniku.

Rašelj. Kdor tega ne uvažuje, se pregreši na svojem lastnem telesu! **Kaiserjeve prsne karamele** s tremi jelkami. Zdravniško preizkušeno in priporočeno proti kašlju in hripavosti, kataru, zasliženju in kataru v požiralniku. 5120 notarsko poverjenih izpričeval potrjuje, da drže kar obetajo. Zavoj 20 in 40 vinarjev. Škatljica 80 vinarjev.

Zalogo ima

J. Hus

lekarnar v Vipavi.

Prsni sirup proti kašlju, hripavosti itd. steklenica 1 K 40 v.

== Čisto, belo ribje olje, == steklenica 1 K, velika 1 K 80 v.

Mazilo proti trganju in revmatizmu, steklenica 1 K.

== Mazilo proti ozebkom == 1 lonček 70 vin.

Razpošilja

lekarna Hus v Vipavi.

Prostovoljna razprodaja.

Dne 26. marca 1907 se boče prodalo

40 glav goveje živine (Pincgavske pasme)

(med temi: breje krave, telice, biki in živinčeta) na prostovoljni javni dražbi proti gotovemu plačilu. Kupljeno je takoj seboj vzeti.

Dražba se prične označenega dne **ob 10 uri dopoldne** pri posestniku

Josipu Dekleva v Postojni h. št. 118.

V hiši gospe Helene Orešek v Postojni

● **zobozdravnik** ●

iz Ljubljane, Špitalske ulice št. 7

AMERIK. ZOB. —
Vsa zobotehnična dela

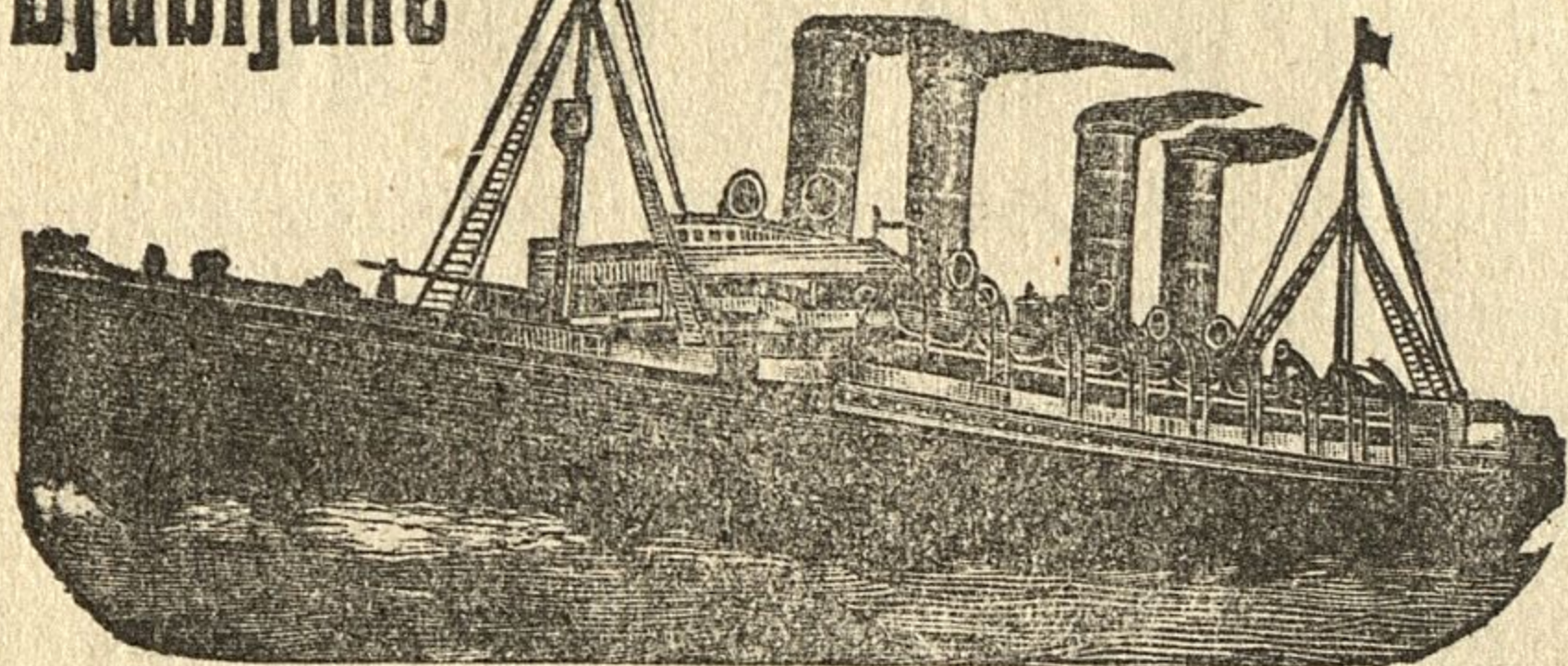
AMERIK. ZOB. —
v konces. ateljeju

O. SEYDL izvršuje.

Ordinira vsako soboto od 8. do 5. ure.

iz Ljubljane v New-York

vozi se najcenejše s prekrasno opremljenimi ekspresnim parobrodi, takozvanimi

cesarskimi brzoparniki

Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser Wilhem der Grosse, kateri so največji in najvarnejši na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna pojasnila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani
št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,
nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Svetovnoznana
postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

MAKS ŠEBER

v Postojni.

Akcidenčna tiskarna.

Knjigoveznica.

Fotografični atelje.

Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska vodstva, posojilnice, mlekarske zadruge itd.

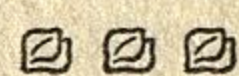
Izvršuje se po naročilu vsa druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k veseliam in občnim zborom, programe, naznanila o zarokah, porokah itd., parte liste, pisma in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice, trgovska naznanila itd. itd.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
dopoludne.

Obrestuje hranilne vloge po 4½% brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.